

*А. А. КРЫВИЦКІ, А. І. ПАДЛУЖНЫ*

*ФАНЕТЫКА  
БЕЛАРУСКАЙ  
МОВЫ*

*Мінск  
«Вышэйшая школа»  
1984*

## **ЗМЕСТ**

### **ПРАДМОВА**

#### **УВОДЗІНЫ**

- § 1. Вусная мова ў працэсе камунікацыі 5
- § 2. Фанетыка, яе прадмет і задачы 8
- § 3. Вусная літаратурная і дыялектная мова 9
- § 4. Транскрыпцыя 12

### **РАЗДЗЕЛ I. ФАНЕТЫКА ЛІТАРАТУРНАЙ МОВЫ**

#### **Артыкуляцыйная характарыстыка гукаў беларускай мовы**

- § 5. Моўны апарат 17
- § 6. Агульныя ўмовы ўтварэння галосных гукаў 20
- § 7. Артыкуляцыя галосных гукаў 21
- § 8. Артыкуляцыйна-фізіялагічная класіфікацыя галосных гукаў 26
- § 9. Агульныя ўмовы ўтварэння зычных гукаў 28
- § 10. Губныя зычныя гукі 30
- § 11. Пярэднеязычныя цвёрдыя гукі 34
- § 12. Шыпячыя зычныя гукі 39
- § 13. Сярэднеязычныя зычныя гукі 42
- § 14. Заднеязычныя зычныя гукі 43
- § 15. Мяккія зычныя гукі 45
- § 16. Артыкуляцыйна-фізіялагічная класіфікацыя зычных гукаў 53
- § 17. Практычнае выкарыстанне звестак аб артыкуляцыі 58

#### **Акустычная характарыстыка гукаў беларускай мовы**

- § 18. Агульныя акустычныя ўласцівасці гукаў мовы 60
- § 19. Сувязь акустычных і артыкуляцыйных характарыстык гукаў 64
- § 20. Акустычныя адзінкі мовы 67
- § 21. Глухія выбухныя зычныя гукі 72
- § 22. Звонкія выбухныя зычныя гукі 76
- § 23. Глухія фрыкатыўныя зычныя гукі 80
- § 24. Звонкія фрыкатыўныя зычныя гукі 82
- § 25. Санорныя зычныя гукі 84
- § 26. Мяккія зычныя гукі 88
- § 27. Галосныя сегменты 90
- § 28. Акустычная класіфікацыя гукаў беларускай мовы 94
- § 29. Практычнае значэнне акустычных звестак аб гуках 97

## **Функцыянальная характарыстыка гукаў беларускай мовы**

- § 30. Функцыянальныя адзінкі гукавой абалонкі мовы 100
- § 31. Змяненні гукаў у моўнай плыні 105
- § 32. Галосныя [і], [ы] і іх фанемная прыналежнасць 109
- § 33. Фанема /й/ 111
- § 34. Фанемная прыналежнасць гукаў [у], [ў], [в], [в'] 113
- § 35. Прыстаўныя галосныя гукі 115
- § 36. Прыстаўныя зычныя гукі 117
- § 37. Падоўжаныя зычныя 120
- § 38. Карэляцыя цвёрдых і мяккіх зычных 123
- § 39. Зацвярдзелыя зычныя з пункту погляду фаналогіі 127
- § 40. Карэляцыя фанем па глухасці-звонкасці 128
- § 41. Карэляцыя шыпячых і свісцячых зычных 132
- § 42. Карэляцыя выбухных і афрыкатыўных зычных 133

## **РАЗДЗЕЛ II. БЕЛАРУСКАЕ ДЫЯЛЕКТНАЕ ВЫМАЎЛЕННЕ**

### **Дыялектнае вымаўленне і мясцовыя гаворкі**

- § 43. Традыцыйная народная мова 135
- § 44. Сучасныя працэсы ў народнай мове 141
- § 45. Асноўныя тыпы беларускага дыялектнага вымаўлення 143
- § 46. Агульныя асаблівасці асноўных тыпаў беларускага дыялектнага вымаўлення 144

### **Паўночна-ўсходняе дыялектнае вымаўленне**

- § 47. Усходнемагілёўскае мяккаэрае вымаўленне 150
- § 48. Віцебскае мяккаэрае вымаўленне 166
- § 49. Полацка-мінскае цвёрдаэрае вымаўленне 180

### **Паўднёва-заходняе дыялектнае вымаўленне**

- § 50. Слуцкае екаючае вымаўленне 192
- § 51. Гродзенска-баранавіцкае якаючае вымаўленне 208
- § 52. Усходнепалескае окаючае вымаўленне 220

### **Пераходнае дыялектнае вымаўленне**

- § 53. Сярэднебеларускае вымаўленне 233

### **Заходнепалескае дыялектнае вымаўленне**

- § 54. Агульная характарыстыка заходнепалескага дыялектнага вымаўлення 238
- § 55. Паўднёвазагародскае вымаўленне 242
- § 56. Сярэднезагародскае вымаўленне 245
- § 57. Паўночназагародскае вымаўленне 249
- § 58. Тараканскае вымаўленне 251

## Дыялектныя зоны і вымаўленне

- § 59. Паўночна-заходнія занальныя асаблівасці вымаўлення 255  
§ 60. Заходнія і ўсходнія дыялектныя зоны і вымаўленне 258  
§ 61. Дыялектная агульнасць у вымаўленні цэнтральнай дыя-  
лектнай зоны 260  
§ 62. Дыялектнае вымаўленне і арфаэпічныя нормы 261

Літаратура 265

**Крывіцкі А. А., Падлужны А. І.**

**К 82**      **Фанетыка беларускай мовы: [Вучэб. дапаможнік для філфакаў ВНУ] — Мн.: Выш. шк., 1984.— 269 с., іл.**

У пер.: 95 к.

Дапаможнік знаёміць з гукавой сістэмай беларускай мовы. Разглядаюцца асаблівасці літаратурнага і дыялектнага вымаўлення на аснове навіейшых даследаванняў. Паказваюцца шляхі выкарыстання даных фанетыкі ў практыцы выкладання роднай мовы. Кніга багатая ілюстравана.

Можа быць выкарыстана таксама аспірантамі, выкладчыкамі, настаўнікамі-славеснікамі.

**К** **4602010000—160**  
**М 304(05)—84**—66—84

**ББК 81.2Бел-9**